

Handläggare: Richard Hultman
Telefon: 508 03 371

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Revisionsrapport för verksamhetsåret 2008

Yttrande över revisionskontorets årsrapport för Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamhet 2008.

Förvaltningens förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Maria Häggblom
Stadsdelsdirektör

Christina Heglert
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har tagit del av revisorernas årsrapport för Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamhet 2008. Revisorerna gör i rapporten ett antal påpekanden. Med anledning av dessa arbetar förvaltningen intensivt med att utveckla de övergripande styr- och ledningsprocesserna för att skapa en god förvaltning. I nedanstående dokument kommenterar förvaltningen hur den har utvecklat, eller avser att utveckla de omnämnda områdena för att åstadkomma en bra styrning, uppföljning och kontroll.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av strategiska staben.

Ärendet

Revisorerna för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har genomfört ett antal revisioner riktade mot Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamheter för verksamhetsåret 2008. Två specialgranskningar har gjorts, ”Anmälningar om barn som far illa”, nr 6, januari 2009 och ”Informationssäkerhetsgranskning av paraplysystemets

applikation ParaSol", nr 6, september 2008. Utöver dessa har "Årsrapport 2008 för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd" publicerats, nr 6, april 2009.

Revisionskontoret bedömer att nämnden i huvudsak har uppnått de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten med undantag för KF:s mål "Jobb i stället för bidrag". Nämnden uppfyller i huvudsak också sina egna mål.

Revisionskontorets granskning visar att det finns smärre brister i vissa av de underlag som ligger till grund för rapporteringen av KF:s indikatorer och i nämndens följsamhet till vissa lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheter. Det gäller bland annat posthantering, diarieföring och utlämnande av handlingar.

Vidare bedömer revisionskontoret att styrning, uppföljning och kontroll inte är helt tillräcklig och att den interna kontrollen behöver utvecklas utifrån de särskilda granskningar som har gjorts under året.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit del av revisorernas årsrapport för Spånga-Tensta stadsdelsnämnds räkenskaper och verksamheter 2008. Med anledning av att ett omfattande utvecklingsarbete pågår inom förvaltningen, och i synnerhet inom de administrativa och strategiska funktionerna, är förvaltningen tacksam för konstruktiv kritik och förslag på utvecklingsområden.

Förvaltningen tar naturligtvis tacksamt den positiva kritik som framförs men väljer att inte kommentera den i detta sammanhang. Förvaltningen väljer att nedan kommentera de utvecklingsområden som framkommer i revisorernas rapport. I kommentarerna nedan hänvisas till de aktuella kapitel- och sidonummer som används i revisionsrapporten. Citat hämtade från revisionsrapporten omges av citationstecken.

2.2 Verksamhetens resultat, s.4:

"Nämnden anger att fullmäktiges mål jobb istället för bidrag delvis är uppfyllt. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd uppgick för år 2008 till 101 mnkr, vilket är en minskning med 2,9 mnkr jämfört med föregående år men innebär samtidigt ett budgetöverskridande med 14 mnkr. Nämnden har således inte ha uppnått målet om minskade kostnader för ekonomiskt bistånd."

- Förvaltningen har inte helt lyckats uppnå budgetmålet. Förvaltningen kan däremot konstatera att *kostnaden* för försörjningsstöd för verksamhetsåret 2008 är det lägsta på många år. *Antalet* hushåll som är beroende av försörjningsstöd är dessutom det lägsta på åtminstone ett par decennier.

”Andelen flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exklusive de flyktingar som flyttat till annan kommun uppgår för år 2008 till 22 %. Nämnden uppfyller inte fullmäktiges och nämndens årsmål som uppgår till 50 %.”

- Förvaltningen kan konstatera att andelen har minskat, dock inte så mycket som årsmålet anger. Förvaltningen har inte full rådighet över frågan då Jobbtorg Stockholm bedriver verksamhet för flyktingar tillsammans med flyktingmottagningen. För att utveckla samarbetet med Jobbtorget har förvaltningen rekryterat två jobbtorgssekreterare. Förvaltningen tvingas dock konstatera att med hänvisning till det allmänna konjunkturläget kommer sannolikt inte målet att uppfyllas under verksamhetsåret 2009.

”Nämnden anger att fullmäktiges mål om att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare helt uppfylls. Samtidigt uppfylls inte fullmäktiges indikator om årsmålet för nämndens sjukfrånvaro, då utfallet är 10,2 % och årsmålet är 9 %.”

- Förvaltningen kan dock konstatera att nämndens eget mål att sänka sjukfrånvaron med en procent uppfylls. Förvaltningen är väl medveten om den höga sjukfrånvaron som till mycket stor del orsakas av långtidssjukskrivningar. För att motverka uppkomsten av flera sjukskrivningar och att stimulera frisknärvaron arbetar förvaltningen sedan årsskiftet 2009 med ett projekt för att minska sjuktalet. Projektet är finansierat via centrala medel och Previa företagshälsovård är en samarbetspartner.

”Revisionskontorets granskning visar att det i vissa fall finns brister i de underlag som ligger till grund för utfallen i indikatorerna. Brister har konstaterats inom områdena äldreomsorg och flyktingar. I något fall bygger uppgiften enbart på muntliga uppgifter dvs. på uppgifter som inte är verifierbara t.ex. andelen flyktingar som har gällande introduktionsplaner.”

- För att kvalitetssäkra indata till indikatorerna arbetar förvaltningen för närvarande med att dokumentera och utveckla de metoder som används för att ta fram underlag till samtliga indikatorer. Dokumentet anger för respektive indikator vem som är ansvarig, hur data tas fram och varifrån data hämtas (register, system m.m.).

Kommunfullmäktiges uppdrag, s.5:

”Fullmäktige har under år 2008 behandlat tre ärenden som inneburit att särskilda uppdrag givits år nämnden. Dessa uppdrag omfattar IT-program för Stockholms stad, uppdatering av Stockholms stads e-strategi och revidering av antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar.”

”Revisionskontoret bedömer att nämnden arbetar med fullmäktiges uppdrag gällande IT-program på ett tillfredsställande sätt. Nämnden har förbisett att lämna en redovisning för de två andra uppdragen varför det inte går att bedöma i vilken utsträckning nämnden har fullgjort dem.”

- Förvaltningen har i tertialrapport 1, 2009, angett att den arbetar utifrån intentionerna i stadens IT program och e-strategi. Vidare kan konstateras att förvaltningen regelmässigt använder den av staden centralt framtagna antidiskrimineringsklausulen vid upphandlingar.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer, s.6:

”Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhet inte helt har bedrivits i enlighet med de lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheten.”

”Revisionskontoret har jämfört uppgifterna i nämndens årsredovisning med de uppgifter som har lämnats till revisorerna per den 31 december 2008. Jämförelsen visar att nämndens rapportering av ej verkställda beslut inte är tillförlitlig. Uppgifterna måste stämmas av på ett bättre sätt inför kommande rapporteringstillfällen.”

- Efter revisionens påpekande har förvaltningen skärpt rutinerna för att framöver undvika felaktigheter i redovisningen. Förvaltningen vill också påpeka att antalet ej verkställda domar kan bero på den valfrihetsmodell som införts för personer i behov av särskilt stöd. En person kan i samband med biståndsbeslut välja att själv anställa en personlig assistent. Därmed har förvaltningen ingen rådighet över tidsaspekten på anställningsförfarandet, som om det drar ut på tiden, kan resultera i ett icke verkställt beslut.

Resultat från inspektioner och tillsyner, s.6

”Länsstyrelsen gjorde i januari 2008 en tillsyn av Fristads sjukhem. Kritik riktades mot nämnden för brister gällande bl.a. de äldres möjligheter till delaktighet, självbestämmande och integritet och att socialtjänstlagens grundläggande värderingar inte fått genomslag i verksamheten. Det fanns även brister i den sociala dokumentationen.”

- Förvaltningen har med anledning av Länsstyrelsens inspektion startat ett utvecklingsarbete där personalen är involverad med syfte att utveckla de äldres delaktighet, möjlighet till självbestämmande, integritet och den sociala dokumentationen.

”Länsstyrelsen gjorde i oktober 2008 en tillsyn av de två äldreboendena Violen och Gullvivan. Kritik riktades mot nämnden för brister i dokumentationen som medför brister i rättsäkerheten för den enskilde. Det fanns även brister gällande bl.a. de anhörigas delaktighet och de dagliga aktiviteterna. Av nämndens yttrande till Länsstyrelsen i januari 2009 framgår bl.a. att åtgärder ska vidtas för att förbättra dokumentationen och att rutinerna om anmälningar om missförhållanden ska gås igenom samt att personalen ska få utbildning i demensfrågor.”

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året, s. 7:

Nämndens lednings- och styrdokument

”Nämnden har tagit fram totalt 60 egna mål som bidrar till att uppnå fullmäktiges mål. Ungefär hälften av dessa är konkreta och uppföljningsbara. För ungefär en tredjedel av målen finns det en konkret strategi/plan för hur målen ska följas upp. För en stor del av målen saknas aktiviteter och indikatorer som tydliggör vad som krävs för att nå målen respektive hur måluppfyllelsen ska mätas. Enligt revisionskontoret är det angeläget att nämndens kommande verksamhetsplan blir ett tydligare styrdokument. Detta kan ske genom att målen i högre utsträckning blir tydligt formulerade och förses med indikatorer och aktiviteter som tydliggör vad som krävs för att nå målen.”

- Förvaltningen bedriver sedan drygt ett år tillbaka ett intensivt utvecklingsarbete med avseende på de övergripande processer som utgör förvaltningens ledning och styrning. I detta arbete ingår bland annat en utvecklad process för utarbetande av förvaltningens förslag till verksamhetsplan där samtliga enheter och avdelningar har involverats och samarbetat kring förslaget. Detta har bland annat resulterat i att antalet nämndmål är avsevärt färre (25 st) än föregående år, att de är väl förankrade och kända av alla avdelningar och enheter och att de är uppföljningsbara i högre grad.

Vad gäller indikatorer och aktiviteter kopplade till respektive nämndmål har förvaltningen valt att i verksamhetsplan för 2009 inte utarbeta egna. Förvaltningen kan konstatera att de av SLK formulerade och därmed obligatoriska indikatorerna redan utgör ett stort antal som tar betydande resurser i anspråk att följa upp. Att i det läget formulera ytterligare indikatorer som belastar förvaltningens administration vore oklokt.

Förvaltningen har dessutom valt att inte använda begreppet aktivitet i det interna arbetet. Begreppet kan på ett teoretiskt plan lätt skiljas från det sedan länge inarbetade begreppet arbets sätt. I det praktiska arbetet kring verksamhetsplaner på både avdelnings- och enhetsnivå ligger dock begreppen aktivitet och arbets sätt snubblande nära varandra vilket kan ge upphov till sammanblandning och ovidkommande diskussioner om begreppens innebörd och användning. Förvaltningen har därför valt att inte formulera egna aktiviteter i verksamhetsplanen. Enheternas verksamhetsplaner koncentreras kring begreppen åtagande och arbets sätt, resursanvändning, uppföljningsmetoder, resultat och utveckling.

Barnsäkerhet i förskolan (Rapport nr 4, januari 2009), s.9

”Revisionskontoret har genomfört en granskning av barnsäkerheten vid sex kommunala förskoleenheter vid tre stadsdelsnämnder inom Stockholm stad, varav Spånga-Tensta utgör en. Granskningens syfte har varit att bedöma om nämndens styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med barnsäkerhet är tillfredsställande. Resultatet från granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.”

-Förvaltningen har i särskilt ärende till nämnden i april 2009 redovisat att en lokal plan för barnsäkerhetsarbetet ska tas fram. Planen utarbetas under året i avvaktan på att en stadsövergripande plan för barnsäkerhetsarbetet tas fram. Förvaltningens plan kommer att omfatta rutiner och riktlinjer för bl.a. brandskydd, barnskyddsronder, egenkontroll för livsmedel och utdrag ur belastningsregister vid rekrytering av medarbetare.

3.2 Intern kontroll, s. 10

”I årsrapporten 2007 redovisades brister gällande nämndens hantering av försöks- och träningslägenheter. Nämnden har ännu inte redovisat åtgärder för att rätta till de påtalade bristerna.

- De brister som påtalas gällande hanteringen av tränings- och försökslägenheter har åtgärdats genom att biståndsbeslut numera fattas gällande dessa ärenden. Besluten anmäls som tjänstemannabeslut till socialdelegationen. Besluten är tidsbegränsade.

”Nämnden har ett system för intern kontroll och en internkontrollplan. Däremot konstaterar revisionskontoret i likhet med föregående års årsrapport att nämnden saknar en aktuell risk- och väsentlighetsanalys.”

- I det utvecklingsarbete som förvaltningen bedriver ingår internkontrollen som en central del. Förvaltningen har för avsikt att redovisa ett system för intern kontroll för nämnden och inför verksamhetsplanen 2010 säkerställa att den interna kontrollen fungerar på ett tillfredställande sätt. I samband med detta arbete kommer också den befintliga risk- och väsentlighetsanalysen uppdateras.

”Granskningarna i årets interkontrollplan har inte helt genomförts enligt plan. Detta är en försämring i jämförelse med föregående år. Revisionskontorets granskning av räkenskaperna för år 2008 pekar bl.a. på att löneskulderna och fakturerad lönefordran ökat i jämförelse med föregående år. Nämnden har ännu inte genomfört den i internkontrollplanen angivna kontrollen av rutinerna för löneutbetalningar. Det är enligt revisionskontoret angeläget att samtliga kontrollmoment enligt internkontrollplanen genomförs. Nämndens återrapporering av den interna kontrollen i årsredovisningen bör även utvecklas och förtydligas.”

- Se ovanstående svar.

Informationssäkerhetsgranskning av Paraplysystemets applikation ParaSol (rapport nr 6, september 2008), s.11

”Granskningen visar att nämndernas rutiner för tilldelning av behörigheter till ParaSoL följer kommunfullmäktiges policy och riktlinjer för informationssäkerhet. Däremot finns det brister i rutinerna för uppföljning och borttagning/ inaktivering av behörigheter. Vidare noterades att nämnderna saknade rutiner för kontroll av kvaliteten i journalanteckningarna.”

- Förvaltningen har med anledning av revisionens kritik utvecklat behörighetshandlingen. Resurser har omfördelat och IT-verktyg har utvecklats samtidigt som rutiner, blanketter med mera har förbättrats.

Anmälningar om barn och unga som riskerar att fara illa (rapport nr 6, januari 2009), s. 12

”Revisionskontoret har granskat hur tre stadsdelsnämnder, varav Spånga-Tensta utgjort en, säkerställer sin hantering av anmälningar om missförhållanden som gäller barn. Granskningen har avgränsats till anmälningar som inte leder vidare till utredning enligt socialtjänstlagen.”

- Med anledning av revisorernas granskning har förvaltningen genomfört åtgärder för att förbättra rutinerna för diarieföring genom att tillsammans med enhetens jourgrupp gå igenom rutiner och analysera var brister förekommer i syfte att åtgärda dessa. En medarbetare har rekryterats för att se över rutinerna och ge

socialsekreterarna handledning vilket kommer att ytterligare säkerställa att rutinerna följs och förbättras.

Posthantering, diarieföring och utlämnande av handling, s. 12

”Revisionskontoret har granskat Spånga-Tensta stadsdelsnämnds posthantering, diarieföring och utlämnande av handlingar. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden följer sekretesslagen, tryckfrihetsförordningens och stadens regler om registrering d.v.s. diarieföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar.”

”Revisionskontoret konstaterar att förvaltningen efter granskningen har tagit fram rutiner för posthantering, diarieföring och utlämnande av handlingar. Enligt uppgift från förvaltningen så har även frågan om fallmakter för postöppning och bemanning av registraturen lösts. Revisionskontoret avser att följa upp dessa åtgärder under år 2009.”

Handläggning och dokumentation inom socialpsykiatri, s. 13

”Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden inte i tillräcklig omfattning följer regelverket för handläggning och dokumentation och behöver utveckla och stärka den interna kontrollen för att säkerställa rättsäkerheten inom socialpsykiatri.”

- Förvaltningen konstaterar att handläggning och dokumentation inom socialpsykiatri sker med stöd av Stockholms stads riktlinjer. I slutet av 2007 genomfördes DUR -utbildningen och tillämpning av DUR har kommit igång under 2008. Rutiner för att tjänstemannabeslut anmäls till sociala delegationen är förbättrade. Enhetschefen säkerställer att anmälan sker, genom att ta ut lista på beslut och vidarebefordra den till delegationen.